

บทที่ 4

บทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat

การศึกษาถึงบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat ของบทนี้นั้น เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกของพระสงฆ์ที่ปรากฏในกิจกรรม Monk Chat อันนำมาสู่การแสดงบทบาทด้านการท่องเที่ยวของพระสงฆ์ซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป ทั้งนี้การแสดงพฤติกรรมของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat นั้น มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat ได้แก่ ลักษณะของพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิก Monk Chat อันเป็นลักษณะส่วนบุคคลของพระสงฆ์ และลักษณะบทบาทที่พึงกระทำต่อสังคมของพระสงฆ์ อันเป็นลักษณะบทบาทที่สังคมคาดหวังจากพระสงฆ์ การศึกษาปัจจัยเหล่านี้ควบคู่ไปกับการศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat จะทำให้เข้าใจบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat ได้ดียิ่งขึ้น

4.1 ลักษณะของพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิก Monk Chat

กิจกรรม Monk Chat นั้น เป็นกิจกรรมซึ่งมีสมาชิกเป็นพระนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงฆ์ อันได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ที่ตั้งอยู่ ณ วัดสวนดอก และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ที่ตั้งอยู่ ณ วัดเจดีย์หลวง ซึ่งลักษณะของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวง มีดังนี้

4.1.1 ลักษณะของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก

ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก มีพระนักศึกษาที่ลงชื่อสมัครเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat จำนวน 60 รูป แต่มีพระนักศึกษามาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ประมาณ 20 รูป ซึ่งสมาชิกชมรม Monk Chat ที่มาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat เป็นประจำ จะเป็นพระนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1-5 ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ซึ่งพระนักศึกษาที่มาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ทุกวันทำการของชมรม คือ วันจันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา 17.00 – 19.00 น. ได้แก่ พระนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีอายุ 23-24 ปี เนื่องจากสามารถพูดภาษาอังกฤษได้คล่อง และมีความรู้ทางพุทธศาสนาในระดับที่ดีแล้ว ซึ่งพระนักศึกษาเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะบวชตั้งแต่อายุประมาณ 11-15 ปี และครอบครัวมีอาชีพทำนาหรือค้าขาย ทั้งนี้พระนักศึกษาที่เป็น

สมาชิชมรม Monk Chat เหล่านี้ต้องเข้าเรียน ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวันจันทร์-ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 13.00-17.00 น. ซึ่งพระนักศึกษาที่เป็นสมาชิชมรม Monk Chat ส่วนใหญ่ มิได้จำพรรษาอยู่ที่วัดสวนดอก แต่จำพรรษาอยู่ที่วัดต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ เช่น วัดฝายหิน วัดช้างเคียน วัดประทานพร วัดใหม่ห้วยทราย วัดศรีสุพรรณ เป็นต้น และด้วยเหตุที่ กิจกรรม Monk Chat เป็นกิจกรรมที่สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มีหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบดูแล ดังนั้นกิจกรรม Monk Chat จึงถือเป็นกิจกรรมของทางคณะ ส่งผลให้สมาชิกรวมของชมรม Monk Chat เกือบทั้งหมดเป็นพระนักศึกษานิสิตในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ ซึ่งพระนักศึกษาเหล่านี้ได้ทราบข่าวการรับสมัครสมาชิชมรม Monk Chat จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรม Monk Chat ได้แก่ทางสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ อาจารย์และรุ่นพี่ซึ่งเป็นสมาชิชมรม Monk Chat โดยพระนักศึกษาส่วนใหญ่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกรวม Monk Chat ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 1

4.1.2 ลักษณะของสมาชิชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง

ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง มีพระนักศึกษาที่ลงชื่อสมัครเป็นสมาชิชมรม Monk Chat จำนวน 100 รูป แต่มีพระนักศึกษามาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ประมาณ 15 รูป ซึ่งสมาชิชมรม Monk Chat ที่มาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat เป็นประจำ จะเป็นพระนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1-5 ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ซึ่งพระนักศึกษาที่มาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat บ่อยที่สุด ได้แก่ พระนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีอายุ 23-28 ปี เนื่องจากในชั้นปีที่ 4 มีวิชาเรียนที่เกี่ยวกับการได้วาทะ ซึ่งต้องพูดถึงการแสดงความคิดเห็นกับชาวต่างประเทศ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้พระนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เข้ามาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat บ่อยกว่าชั้นปีอื่น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มสมาชิกที่ชอบปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat โดยจะเข้ามาเกือบทุกวันทำการของชมรม คือ วันจันทร์-เสาร์ เวลา 12.00 – 18.30 น. ซึ่งเวลาที่สมาชิกรวมเหล่านี้ปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat คือ ช่วงเวลาที่ไม่มีวิชาเรียน ซึ่งวันหนึ่งจะสามารถเข้ามายังชมรมได้ 3-4 ช่วง พระนักศึกษาเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะบวชตั้งแต่อายุประมาณ 12-14 ปี และครอบครัวมีอาชีพทำนา ซึ่งพระนักศึกษาเหล่านี้ต้องเข้าเรียน ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวันจันทร์-ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 13.00-18.00 น. โดยพระนักศึกษาที่เป็นสมาชิชมรม Monk Chat ส่วนใหญ่มิได้จำพรรษาอยู่ที่วัดเจดีย์หลวง แต่จำพรรษาอยู่ที่วัดต่าง ๆ ทั้งในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ และนอกเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยวัดที่พระสงฆ์จำพรรษาในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้แก่ วัดพระสิงห์ และวัดป่าเป้า ส่วนวัดที่พระสงฆ์จำพรรษานอกเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้แก่ วัดบวกเปา อำเภอสันทราย, วัดป่าเป้า อำเภอสันกำแพง, วัดศรีนารัฐ อำเภอสันป่าตอง, วัดห้วยแก้ว อำเภอแม่

วาง และวัดสันเหมือง อำเภอแม่อิง เป็นต้น และเนื่องจากรูปแบบการก่อตั้งชมรม Monk Chat ที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของพระนักศึกษาในคณะต่าง ๆ ที่ต้องการฝึกฝนภาษาอังกฤษ จึงทำให้สมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ประกอบด้วยพระนักศึกษาในหลายคณะ แต่ทั้งนี้ส่วนใหญ่ยังคงเป็นพระนักศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ นอกจากนั้นเป็นพระนักศึกษาจากสาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา และสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งพระนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ จะทราบข่าวการรับสมัครสมาชิกชมรม Monk Chat จากรุ่นพี่ และเพื่อนที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ในขณะที่พระนักศึกษาจากคณะอื่น ๆ จะทราบข่าวการรับสมัครสมาชิกชมรม Monk Chat จากประกาศของทางมหาวิทยาลัย และชมรมประชาสัมพันธ์ โดยพระนักศึกษาส่วนใหญ่ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 1

จะเห็นว่า สมาชิกส่วนใหญ่ของชมรม Monk Chat วัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวง เป็นพระนักศึกษาที่เรียนอยู่ในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ ซึ่งลักษณะของพระนักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะนี้นั้น จะประกอบไปด้วย พระนักศึกษาที่เป็นคนไทย และพระนักศึกษาที่มีเชื้อชาติไทย คือ มิได้มีสัญชาติไทย และมีภูมิลำเนาอยู่นอกประเทศไทย อันได้แก่ ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศพม่า ลาว กัมพูชา และประเทศอื่น ๆ เช่น บังคลาเทศ รวมถึงชนกลุ่มน้อย เช่น ไทใหญ่ ม้ง กะเหรี่ยง ซึ่งจากการศึกษาสมาชิกชมรม Monk Chat บางส่วนที่ศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ พบว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 สมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอกที่ศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

รายชื่อสมาชิก	อายุ (ปี)	ศึกษาชั้น ปีที่	วัดที่จำพรรษา	สัญชาติ
พระบัวทา	20	3	วัดฝายหิน อำเภอเมือง	ลาว
พระบุญทอง	24	3	วัดประตานพร อำเภอเมือง	ลาว
พระไกรวิชญ์	22	3	วัดสวนดอก อำเภอเมือง	ไทย
พระวิรัชชัย	23	4	วัดช้างเคียน อำเภอเมือง	ลาว
พระมงคล	24	4	วัดฝายหิน อำเภอเมือง	ไทย
พระสันติสุข	25	4	วัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง	ลาว
พระเฉลิมพงศ์	24	5	วัดใหม่ห้วยทราย อำเภอเมือง	ไทย

ตารางที่ 7 สมาชิกชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวงที่ศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

รายชื่อสมาชิก	อายุ (ปี)	ศึกษาชั้น ปีที่	วัดที่จำพรรษา	สัญชาติ/ชาติพันธุ์
พระธิว	22	2	วัดพระสิงห์ อำเภอเมือง	ม้ง
พระไพลี	25	3	วัดบวกเปา อำเภอสันทราย	ม้ง
พระภาณุวัตร	23	4	วัดสันเหมือง อำเภอแม่วิม	ไทย
พระพิชิต	30	5	วัดป่าเป้า อำเภอเมือง	ไทใหญ่
พระกิตติพงศ์	24	5	วัดป่าเป้า อำเภอสันกำแพง	ไทย
พระสุพจน์	25	5	วัดศรีนารัฐ อำเภอสันป่าตอง	ไทย
พระณัฐชนน	27	5	วัดศรีนารัฐ อำเภอสันป่าตอง	กะเหรี่ยง

สำหรับเหตุผลที่พระนักศึกษาที่เป็นคนไทยและชนกลุ่มน้อย เลือกเรียนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ เป็นเพราะมีความชอบในภาษาอังกฤษ อยากเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และอยากสื่อสารกับคนต่างชาติได้ จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นว่าการเลือกเรียนในคณะนี้ของพระสงฆ์ เนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อพระสงฆ์ในการพัฒนาตนเอง ในขณะที่พระสงฆ์ซึ่งมิใช่คนไทย ได้ให้เหตุผลในการเลือกเรียนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ ว่าเป็นเพราะมีพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษมาก่อน และมีความถนัดในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเหตุผลที่พระสงฆ์ที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศพม่า ลาว กัมพูชา และประเทศอื่น ๆ เช่น บังคลาเทศ เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของประเทศไทย เป็นเพราะการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของไทยมีความสะดวกกว่า และมีการแนะนำชักชวนให้พระสงฆ์จากต่างประเทศเดินทางเข้ามาเรียนยังมหาวิทยาลัยสงฆ์ของไทย ซึ่งมีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่สะท้อนถึงประเด็นนี้ว่า

“เนื่องจากในประเทศพม่า ทั้งประเทศมีมหาวิทยาลัยของสงฆ์จำนวนเพียง 2 แห่งเท่านั้น ทำให้การเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยของสงฆ์ของประเทศพม่ามีความยากมาก เพราะต้องมีการสอบแข่งขันและจำกัดจำนวนผู้เข้าเรียน จึงได้เข้ามาเรียนยังมหาวิทยาลัยสงฆ์ของไทย เพราะง่ายกว่าและมีจำนวนหลายแห่ง อีกทั้งข้อดีของการเรียนในไทย คือ ทำให้มีอิสระในความคิด การแสดงออก ซึ่งแตกต่างจากในพม่าที่มีปัญหาการเมืองในประเทศ ดังนั้นการแสดงความคิดเห็นหรือความประพฤติของสงฆ์จึงต้องอยู่ในแบบแผนที่เคร่งครัด” (พระเอกชัย, 2548 : สัมภาษณ์)

“พระปลัด ดร.เสนห์ ธมมวโร และดร.พระมหาไสว เทวบุญโญ ซึ่งเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน และที่ปรึกษา Monk Chat ได้ไปแนะนำการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ที่ประเทศเพื่อนบ้านทุกปี ซึ่งหากติดภารกิจไม่สามารถเดินทางไปได้ จะมอบหมายให้พระนักศึกษาซึ่งเป็นรุ่นพี่ในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ ไปแทน ทั้งนี้เพื่อชักจูงให้นักศึกษาเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยสงฆ์ ประการแรก เพื่อเป็นการเผยแผ่ศาสนา ประการที่สอง เป็นเพราะจำนวนพระนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยสงฆ์ลดน้อยลงเนื่องจากในปัจจุบันมีทางเลือกในการศึกษาที่หลากหลาย เช่น มหาวิทยาลัยปกติทั่วไป” (พระไกรวิชญ์ ผลบุญ, 2548 : สัมภาษณ์)

ลักษณะที่มีพระนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศอื่น ๆ เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของไทยนั้น ได้สะท้อนบทบาทของวัดที่เพิ่มขึ้น จากที่พระราชวรมนี(ประยูร ฑุฑโต) (2529 : 110) เคยกล่าวถึงบทบาทของวัดในฐานะที่เป็นช่องทางการศึกษาของผู้ด้อยโอกาสในสังคมว่า “ช่วยผ่อนเบาปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ในขณะที่รัฐยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ช่วยลดช่องว่างทางสังคม เป็นที่พึ่งและเป็นความหวังแม้ว่าใครของชาวไร่ชาวนาผู้ยากจนจำนวนมากในชนบทห่างไกล และช่วยเชื่อมประสานสังคมเมืองกับชุมชนชนบท” อีกทั้งพระราชวรมนี(ประยูร ฑุฑโต) (2529 :84-85) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งต้องทำหน้าที่หรือมีบทบาท 2 ด้านในเวลาเดียวกันว่า

“ด้านที่ 1 คือ หน้าที่และบทบาทในฐานะสถาบันการศึกษาของพระสงฆ์ เป็นหน้าที่และบทบาทหลัก ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ประกาศไว้อย่างชัดเจน หมายถึง การผลิตพระภิกษุสามเณรที่มีคุณภาพ เพื่อให้เป็นกำลังของพระพุทธศาสนา การพัฒนาส่งเสริมพระภิกษุสามเณร ให้เป็นผู้เจริญงอกงามพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติปฏิบัติ สามารถประสบผลแห่งศาสนศึกษาด้วยตน และบำเพ็ญประโยชน์สุขแก่ผู้อื่นได้ด้วยดี ตลอดจนเป็นแหล่งที่ค้นคว้าเผยแพร่วรรณกรรม และการปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา

ด้านที่ 2 คือ บทบาทในฐานะเป็นช่องทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสในสังคม เป็นบทบาทที่มีได้กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ที่ประกาศหรือตั้งใจจัดวางไว้ แต่เป็นบทบาทที่เป็นไปเองหรือตามมาเอง เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม”

จะเห็นว่า บทบาทของวัด และบทบาทของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในปัจจุบัน ยังคงมีบทบาทในการเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่ผู้ที่ด้อยโอกาสในสังคมไทย แต่ยังคงได้เพิ่มบทบาทในการเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่พระสงฆ์ที่มาจากสังคมอื่นด้วย อันได้แก่ พระสงฆ์ที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ ซึ่งถึงแม้ว่าชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวงจะประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นพระนักศึกษาวไทย และเป็นพระนักศึกษาที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศอื่น ๆ ทำให้สมาชิกของชมรม Monk Chat ทั้ง 2 กลุ่มนี้มีความแตกต่างกันในลักษณะ

ปัจจัยส่วนบุคคล แต่อย่างไรก็ตามสมาชิก ทั้ง 2 กลุ่มนี้ มีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรม Monk Chat

4.2 การแสดงบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat

เมื่อได้ทำการศึกษาถึงเหตุผลในการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของพระนักศึกษาวไทย และพระนักศึกษาที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงประเทศอื่น ๆ แล้วนั้น สมาชิกทั้ง 2 กลุ่ม ต่างให้เหตุผลไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

4.2.1 เหตุผลในการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของพระสงฆ์

พระนักศึกษาวไทยมีจุดประสงค์หลักในการสมัครเข้าชมรม Monk Chat เพราะต้องการฝึกฝนทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ โดยให้เหตุผลในลักษณะที่ว่า “อยากเก่งภาษาอังกฤษ อยากพูดภาษาอังกฤษเป็น อยากคุยกับเจ้าของภาษา อยากฝึกทักษะการพูดและการฟัง” ในขณะที่พระนักศึกษาที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ ก็ให้เหตุผลในการสมัครเข้าชมรม Monk Chat ว่าเป็นเพราะต้องการฝึกฝนทักษะทางด้านภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าพระนักศึกษาที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ นั้นจะมีความถนัดในการใช้ภาษาอังกฤษแต่ก็มีใช้เจ้าของภาษา ด้วยเหตุนี้จึงต้องการที่จะฝึกสำเนียงการพูด และพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษเพิ่มเติมมากขึ้น นอกจากนี้พระนักศึกษาวไทย และพระนักศึกษาที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงประเทศอื่น ๆ ยังให้เหตุผลอื่นในการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat รองลงมา จากเหตุผลที่ต้องการฝึกฝนทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ ว่าเป็นเพราะอยากแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นกับชาวต่างชาติ ทำให้ได้เรียนรู้วัฒนธรรมตะวันตก และได้อธิบายให้ความเข้าใจเกี่ยวกับพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยแก่ชาวต่างชาติ ซึ่งเหตุผลของพระสงฆ์ในลักษณะเช่นนี้ ได้แสดงความต้องการของพระสงฆ์ในการได้พัฒนาตนเอง และได้เพิ่มความรู้ให้กับตนเอง จึงทำให้สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat

4.2.2 ประเด็นเนื้อหาที่สนทนาในกิจกรรม Monk Chat

จากรูปแบบการดำเนินกิจกรรม Monk Chat ซึ่งให้พระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ได้สนทนากับนักท่องเที่ยวดังชาติ โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นผู้ซักถาม หรือตั้งคำถามกับพระสงฆ์ และพระสงฆ์ทำหน้าที่ในการอธิบาย ให้ความรู้ ความเข้าใจในประเด็นที่นักท่องเที่ยวต่างชาติสงสัย ซึ่งประเด็นที่นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจพูดคุยกับพระสงฆ์ ได้ปรากฏในเอกสารของชมรม Monk Chat วัดสวนดอก ที่ได้ระบุถึงคำถามที่ถูกถามบ่อยครั้งจาก

นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเอกสารนี้จะถูกแจกให้แก่สมาชิกของชมรม เพื่อเป็นแนวทางในการสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ดังนี้

The questions on Buddhism are frequently asked by foreigners.

1. Is the Buddha God ?
2. In shortly, tell me about the Buddha's history, Please ?
3. What is different between rebirth and reincarnation ?
4. What is the principle of Buddhism ?
5. Why the monks have to shave hair ?
6. Why women can't touch the monks ?
7. What is heaven and hell in Buddhism ?
8. What is Insight Meditation ? How is different between Tranquillity and Insight Meditation ?
9. What is your (Monk's) routine ?
10. What is different between Mahayana and Theravada Buddhism ?
11. Can monks smoke cigarettes and ride on motorbikes ?
12. What do the different color robes mean ?
13. Why are stupas so big and beautiful ?
14. Do you believe in ghost or super natural power ?
15. What is the Nirvana or Nibbana ?
16. How many peoples in Thailand can attain Nirvana ? How do you know ?
17. Can monks get marriage ?
18. Do you want to live in monkhood all life or forever ? Why or why not ?
19. What is reaction (Kamma) ?
20. What is different between Monks and Novices ?
21. Are monks vegetarian ?
22. Why Buddhists kill animal ?

จะเห็นว่าคำถามที่นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจพูดคุยกับพระสงฆ์ ส่วนใหญ่เป็นประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา อาทิ ประวัติและหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา การนั่งสมาธิวิปัสสนา การใช้ชีวิตของพระสงฆ์ ฯลฯ ซึ่งประเด็นคำถามเหล่านี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ซึ่งเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก

และวัดเจดีย์หลวง ที่ระบุว่า ประเด็นเนื้อหาที่นักท่องเที่ยวนำให้ความสนใจพูดคุยกับพระสงฆ์ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวทางพุทธศาสนา โดยสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ได้ระบุถึงประเด็นเนื้อหาที่มักจะสนทนากับนักท่องเที่ยวดังชาติ ได้แก่ ประวัติของพุทธศาสนา หลักคำสอนของพุทธศาสนา และกิจวัตรประจำวันของพระสงฆ์ ในขณะที่สมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก มักจะสนทนากับนักท่องเที่ยวดังชาติในประเด็นทางพุทธศาสนาที่มีความลึกซึ้งกว่า โดยมีเนื้อหาสนทนาครอบคลุมในประเด็นหลักได้แก่ หลักการของพุทธศาสนา การดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ หลักธรรม และความเชื่อของชาวพุทธ ซึ่งรายละเอียดของเนื้อหาที่สมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก มักจะสนทนากับนักท่องเที่ยวดังชาติเป็นประจำ มีดังต่อไปนี้

ประเด็นเกี่ยวกับหลักการของพุทธศาสนา มักจะสนทนาในด้านประวัติความเป็นมาของพระพุทธศาสนา หลักคำสอนทางพุทธศาสนา ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนิกายในพุทธศาสนา หัวใจและเป้าหมายของพุทธศาสนา

ประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ มักจะสนทนาในด้านประวัติส่วนตัวของพระสงฆ์ กิจวัตรประจำวันของพระสงฆ์ เหตุผลของการบวชเป็นพระ ความเป็นอยู่ของพระภิกษุ และสามเณร ความแตกต่างระหว่างภิกษุกับสามเณร ความแตกต่างระหว่างสี่ของจีวร การศึกษาของพระสงฆ์

ประเด็นเกี่ยวกับหลักธรรม มักจะสนทนาในเรื่องสังขารของชีวิต การปฏิบัติสมาธิ ศีล อริยสัจ 4 มรรค 8

ประเด็นเกี่ยวกับความเชื่อของชาวพุทธ มักจะสนทนาในเรื่องนรกกับสวรรค์ ความดีกับความชั่ว ชีวิตหลังความตาย การเกิดใหม่ กรรม กฎแห่งกรรม

การสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวดังชาติในประเด็นเนื้อหาทางพระพุทธศาสนา ถือได้ว่าเป็นประเด็นเนื้อหาที่ใกล้ชิดตัวของพระสงฆ์ซึ่งเป็นพระนักศึกษา ทั้งนี้เมื่อพิจารณาโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงฆ์ พบว่าเป็นหลักสูตรภาคทฤษฎี 4 ปี และภาคปฏิบัติ 1 ปี โดยในภาคทฤษฎีนักศึกษาต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ จำนวนไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ประกอบด้วย

1. วิชาศาสนาบังคับ	50	หน่วยกิต
2. วิชาพื้นฐานทั่วไป	30	หน่วยกิต
3. วิชาเอก	50	หน่วยกิต
4. วิชาโท	16	หน่วยกิต
5. วิชาเลือกเสรี	4	หน่วยกิต

จะเห็นได้ว่า พุทธศาสนาเป็นวิชาบังคับซึ่งพระนักศึกษาทุกคนต้องเรียน ด้วยเหตุนี้ พระสงฆ์จึงมีพื้นฐานความรู้ในการสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเด็นด้านพระพุทธศาสนา มาจากการศึกษาในชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ถึงแม้ว่าการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับ นักท่องเที่ยวต่างชาติ จะเน้นสนทนาในด้านพุทธศาสนา แต่ก็มี การสนทนาในประเด็นอื่น ๆ ด้วย เช่นกัน โดยในส่วนของชมรม Monk Chat วัดสวนดอก จะมุ่งเน้นประเด็นสนทนาทางด้านพุทธ ศาสนาเป็นหลัก ส่วนชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง นอกจากสนทนาในประเด็นทางด้าน พุทธศาสนาแล้ว ยังมีการสนทนาในประเด็นอื่นซึ่งเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น สถานที่ท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงใหม่ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ความเป็นอยู่ในประเทศของ นักท่องเที่ยวต่างชาติ ฯลฯ ซึ่งประเด็นเนื้อหาการสนทนาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อลักษณะการ ปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ของพระสงฆ์

4.2.3 การปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ของพระสงฆ์

จากการศึกษาที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการดำเนินกิจกรรม Monk Chat ลักษณะ ของสมาชิกชมรม Monk Chat และประเด็นเนื้อหาที่สนทนาในกิจกรรม Monk Chat ลักษณะที่ เกิดขึ้นเหล่านี้ ได้นำมาสู่การปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวน ดอก และวัดเจดีย์หลวง ดังนี้

4.2.3.1 การปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก

สมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก ซึ่งได้แก่ พระนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะเข้ามาที่ ชมรมเพื่อปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เนื่องจากพูดภาษาอังกฤษได้คล่อง และมีความรู้ทางพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ทางชมรม Monk Chat จึงขอให้มาช่วยฝึกฝนพระนักศึกษารุ่นน้อง ซึ่งพระนักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 จะได้มาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ในวันใดวันหนึ่งของ 3 วันทำการชมรม เนื่องจากยังพูดภาษาอังกฤษไม่คล่อง อีกทั้งยัง มีความรู้ทางพุทธศาสนาไม่มากพอ โดยพระนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะเป็นผู้อยู่ประจำโต๊ะในการ สนทนากับนักท่องเที่ยว แล้วให้พระนักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 มาร่วมสนทนากับนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่ง ในการสนทนากับนักท่องเที่ยวนั้น จะไม่มีการจัดคิว เพราะถ้าสมาชิกรูปไหนมีความพร้อม และว่าง จากการสนทนาก็สามารถนำพานักท่องเที่ยวที่เข้ามายังชมรมมาสนทนาที่โต๊ะได้ ซึ่งพระสงฆ์จะ เริ่มสนทนากับนักท่องเที่ยวดังกล่าวตั้งแต่เวลา 17.00-19.00 น. อันเป็นเวลาทำการของชมรม Monk Chat ซึ่งเวลาที่นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ชอบเข้ามาสนทนาจะอยู่ในช่วงเวลาดังแต่ 18.00 น. ขึ้นไป โดยลักษณะของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มักเข้ามาสนทนากับพระสงฆ์บ่อยครั้ง ส่วนใหญ่ เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย โดยมีทั้ง

เพศชายและเพศหญิง มักมากลุ่มละ 1-2 คน ซึ่งการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวดังกล่าว 1 กลุ่มจะใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง โดยใน 1 วัน พระสงฆ์จะได้สนทนากับนักท่องเที่ยวดังกล่าวจำนวน 1-2 กลุ่ม ดังนั้นทำให้พระสงฆ์ได้สนทนากับนักท่องเที่ยวดังกล่าวประมาณ 2-3 คนต่อวัน

4.2.3.2 การปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง

สมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง เข้ามาที่ชมรมเพื่อปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat สัปดาห์ละ 4-5 วันในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ เนื่องจากเวลาทำการของชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง ได้แก่ เวลา 12.00-18.30 น. ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่พระสงฆ์ส่วนใหญ่ต้องเข้าเรียนในชั้นเรียนของมหาวิทยาลัย ทำให้เวลาที่พระสงฆ์ต้องเข้ามาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ได้ถือเอาตามความสะดวกของพระสงฆ์ โดยหากพระสงฆ์รูปใดว่างจากการเรียนก็จะเข้ามายังชมรมเพื่อสนทนากับนักท่องเที่ยวดังกล่าว ซึ่งเวลาที่นักท่องเที่ยวดังกล่าวส่วนใหญ่ชอบเข้ามาสนทนาจะอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่ 17.00 น. ขึ้นไป โดยลักษณะของนักท่องเที่ยวดังกล่าวที่มักเข้ามาสนทนากับพระสงฆ์บ่อยครั้ง ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวดังกล่าวที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา และอังกฤษ โดยมีทั้งเพศชายและเพศหญิง มักมากลุ่มละ 1-2 คน ซึ่งการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวดังกล่าว 1 กลุ่มจะใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที โดยใน 1 วัน พระสงฆ์จะได้สนทนากับนักท่องเที่ยวดังกล่าวจำนวน 3-4 กลุ่ม ดังนั้นทำให้พระสงฆ์ได้สนทนากับนักท่องเที่ยวดังกล่าวประมาณ 5-6 คนต่อวัน

จากการศึกษาลักษณะการปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวง พบว่า มีความแตกต่างกันในการปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat โดยถึงแม้ว่าลักษณะของนักท่องเที่ยวดังกล่าวที่เข้ามาสนทนากับพระสงฆ์จะมีความคล้ายคลึงกัน แต่จากรูปแบบการดำเนินกิจกรรม Monk Chat และประเด็นเนื้อหาในการสนทนาทำให้ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวง มีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat เนื่องจากชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยมีการกำหนดหน้าที่ของสมาชิกแบ่งเป็นฝ่ายต่าง ๆ และมีการกำหนดกฎระเบียบของชมรม เช่น สมาชิกต้องเซ็นชื่อทุกครั้งเมื่อเข้ามายังชมรมเพื่อปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก มีพฤติกรรมในปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat อย่างเคร่งครัด อาทิเช่น การเข้ามายังชมรมเพื่อปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ในขณะที่ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ไม่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ การเข้ามายังชมรมเพื่อปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat จึงขึ้นอยู่กับความสมัครใจของสมาชิก นอกจากนี้ประเด็นเนื้อหาที่พระสงฆ์สนทนากับท่องเที่ยวดังกล่าว ก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สมาชิกชมรม Monk Chat วัด

สวนดอก และวัดเจดีย์หลวง ใช้เวลาในการสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติแตกต่างกัน โดยสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก จะใช้เวลาในการสนทนากับนักท่องเที่ยวชาตินานกว่าสมาชิกชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง เนื่องจากประเด็นเนื้อหาการสนทนาของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก จะเน้นประเด็นทางพุทธศาสนาที่ลึกซึ้งกว่าสมาชิกชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง ทำให้ต้องใช้เวลาในการอธิบายทำความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่าสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง แต่ทั้งนี้เวลาที่ใช้ในการสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มาจากตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น ความสนใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อกิจกรรม Monk Chat หรือประเด็นเนื้อหาในการสนทนา และเวลาที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีให้แก่ กิจกรรม Monk Chat

4.2.4 การปฏิบัติตัวต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก ได้กำหนดระเบียบการเข้าร่วมกิจกรรม Monk Chat ของสมาชิก ไว้ดังต่อไปนี้

ระเบียบว่าด้วยก่อนเข้าห้องสนทนา

1. ห่มผ้ารัดอกและติดป้ายชื่อให้เรียบร้อย
2. ปิดเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดโดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือในขณะที่เข้าร่วมสนทนาธรรม

ระเบียบว่าด้วยในห้องสนทนา

1. ดูแลความเรียบร้อยในกลุ่มสนทนา และต้อนรับผู้มาสนทนาด้วยไมตรีจิต
2. กระจายผู้มาสนทนาชาวต่างประเทศไปแต่ละกลุ่ม ๆ ละไม่เกิน 2 คน
3. ร่วมในการสนทนา ไม่ควรสนทนากับชาวต่างชาติเชิงเกี่ยวพาราสี และในเชิงเรียไรเงิน
4. ไม่ควรแสดงอาการต่าง ๆ เมื่อไม่พอใจขณะกำลังสนทนา
5. สมาชิกในกลุ่มสนทนาควรเปิดโอกาสให้แต่ละท่านได้สนทนาบ้าง

ระเบียบว่าด้วยหลังจากการสนทนา

1. ดูแลความสะอาดและจัดโต๊ะที่ใช้สนทนาให้เรียบร้อยเหมือนเดิม
2. ร่วมเวลาชาวต่างประเทศมาขอถ่ายรูปด้วย และไม่ควรเดินเคียงคู่พูดคุยกับชาวต่างประเทศในขณะที่เดินทางกลับ
3. สมาชิกทุกท่านมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการฯ

การกำหนดระเบียบการเข้าร่วมกิจกรรม Monk Chat ของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก มีไว้เพื่อเป็นแนวทางให้สมาชิกได้ปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat อย่างถูกต้องเหมาะสม

และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งลักษณะการปฏิบัติตัวต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เกิดขึ้นของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวงนั้น มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยลักษณะการปฏิบัติทางกายต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้แก่ การที่พระสงฆ์ต้องแต่งกายเรียบร้อย ต้องสำรวม รักษากริยามารยาททางตัวให้เรียบร้อย ไม่แสดงอาการไม่เหมาะสม และการปฏิบัติทางวาจาต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้แก่ การพูดจาสุภาพ ไม่พูดคุยในเรื่องที่ไม่สมควร ไม่พูดโจมตีหรือตำหนิศาสนาอื่น นอกจากนี้พระสงฆ์ควรแสดงออกถึงความรู้สึที่ดีต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้แก่ การทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี ต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต ตั้งใจฟังและตอบคำถามหรือปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว รับฟังและเสนอแนะตามสถานการณ์ จะเห็นว่าลักษณะการปฏิบัติตัวต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวงนั้น พระสงฆ์ยังคงต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสมณเพศ คือ มีความสำรวมทั้งทางกาย วาจา ใจ อีกทั้งยังต้องให้เกิดริและสร้างความรู้สึที่ดีแก่คู่สนทนาซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ และต้องพยายามหลีกเลี่ยงปัญหาอันเกิดจากการที่มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ซึ่งการปฏิบัติตัวต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติของสมาชิกชมรม Monk Chat นี้ จะส่งผลต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อพระสงฆ์และกิจกรรม Monk Chat ต่อไป

4.2.5 ประโยชน์ที่พระสงฆ์ได้รับจากกิจกรรม Monk Chat

หลังจากที่พระสงฆ์ได้ปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat แล้วนั้น ทำให้พระสงฆ์ซึ่งเป็นสมาชิกของชมรม Monk Chat วัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวง ได้มีมุมมองต่อกิจกรรม Monk Chat ในแง่ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวพระสงฆ์ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ การปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ทำให้พระสงฆ์ได้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูด และได้รับประสบการณ์ในการพูดคุยกับเจ้าของภาษา ซึ่งถือว่าได้ฟังสำเนียงและการออกเสียงภาษาอังกฤษจากทั่วโลก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระสงฆ์บางรูปมีความชอบและความต้องการที่จะเรียนภาษาอังกฤษในระดับที่ยากขึ้น ด้านการเพิ่มความรู้ การสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ลักษณะเช่นนี้ทำให้พระสงฆ์ได้เพิ่มความรู้ให้กับตนเองจากเรื่องราวที่ได้สนทนา โดยเป็นการเปิดโลกทัศน์ของพระสงฆ์ ทำให้พระสงฆ์ได้ความรู้ใหม่ ๆ ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่น เช่น วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้พระสงฆ์มีความคิดกว้างขวางขึ้น เนื่องจากได้รู้ถึงความแตกต่างหลากหลายทางด้านความเชื่อและแนวคิด นอกจากนี้การสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ยังทำให้พระสงฆ์ได้เรียนรู้พุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น เพราะพระสงฆ์จะต้องหาข้อมูลความรู้ทางด้านพุทธศาสนาเพื่อใช้ในการ

สนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ด้านการสร้างความมั่นใจ การปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ทำให้พระสงฆ์มีความมั่นใจในตัวเอง และมีความกล้าแสดงออก โดยมีความกล้าที่จะพูดกับชาวต่างชาติ และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น จะเห็นว่าประโยชน์ที่พระสงฆ์ได้รับจากกิจกรรม Monk Chat จะเป็นประโยชน์ที่มีต่อการพัฒนาตนเองของพระสงฆ์ ซึ่งเกิดขึ้นใน 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ด้านการเพิ่มความรู้ และด้านการสร้างความมั่นใจ

4.2.6 ปัญหาจากการดำเนินกิจกรรม Monk Chat

จากการดำเนินกิจกรรม Monk Chat ของสมาชิกชมรม Monk Chat วัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวง พบว่า มีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากหัวข้อในการสนทนา และปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยว ดังนี้

4.2.6.1 ปัญหาที่เกิดจากหัวข้อในการสนทนา

เป็นปัญหาที่มาจากการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้แก่ การที่พระสงฆ์ได้สนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านพระพุทธศาสนา ซึ่งในกรณีนี้นักท่องเที่ยวต่างชาติจะไม่เข้าใจในศัพท์เฉพาะบางคำ ทำให้พระสงฆ์ไม่สามารถอธิบายให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ และการที่พระสงฆ์ได้สนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีสำเนียงหลากหลาย รวมถึงการสนทนาภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา เช่น นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาจากประเทศเยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน และอินเดีย ซึ่งมีสำเนียงภาษาอังกฤษที่ฟังยาก ส่งผลให้เมื่อนักท่องเที่ยวต่างชาติพูดเร็ว ทำให้พระสงฆ์ฟังคำถามไม่ค่อยเข้าใจ กรณีเช่นนี้พระสงฆ์ มีวิธีแก้ปัญหาโดยการจับประเด็นจากท่าทาง หรือขอให้พูดซ้ำอีกครั้ง หรือพูดช้าลง นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดจากชาวคริสต์ที่เป็นมิชชันนารีเข้ามาสนทนากับพระสงฆ์ โดยเน้นการเผยแพร่ศาสนาของตน ซึ่งพระสงฆ์มองว่าบุคคลกลุ่มนี้มาเพื่อเอาชนะในการสนทนา และมีจุดประสงค์ในการจับผิดศาสนา ซึ่งถึงแม้ว่าพระสงฆ์จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อบุคคลกลุ่มนี้ แต่พระสงฆ์ก็เห็นว่าเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่ต้องอธิบายสร้างความเข้าใจในพระพุทธศาสนาแก่บุคคลทุกกลุ่ม

ส่วนปัญหาที่เกิดจากตัวพระสงฆ์นั้น เกิดขึ้นจากการที่พระสงฆ์ได้สนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเด็นที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็นเดิม ๆ บ่อยครั้ง ทำให้พระสงฆ์บางรูปเกิดความเคยชิน และเริ่มเบื่อหน่ายที่ต้องสนทนาในเนื้อหาเดิม โดยไม่มีประเด็นใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ หรือเปิดโลกทัศน์ใหม่ให้กับพระสงฆ์ ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์จึงไม่มีสิ่งดึงดูดใจให้มาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ทำให้พระสงฆ์บางรูปที่ปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat มาเป็นเวลานาน ไม่ค่อยเข้าชมรมมาสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

4.2.6.2 ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยว

เป็นปัญหาที่มาจากบุคคลภายนอก ซึ่งปัญหาในกรณีนี้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง เนื่องมาจากประเด็นเนื้อหาที่พระสงฆ์ได้สนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ นั้น นอกจากสนทนาประเด็นทางพุทธศาสนาแล้ว ยังได้สนทนาในประเด็นอื่นๆ ทั่วไป อาทิเช่น สถานที่ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งจากการที่พระสงฆ์ได้มีการพูดคุยในเรื่องทั่วไปนี้เอง ได้ก่อให้เกิดปัญหาขึ้น โดยกรณีแรก เป็นกรณีที่มัลลเทศก์ได้มีการอธิบายให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ก่อนหน้าที่จะมา Monk Chat ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวได้มาสนทนากับพระสงฆ์ในประเด็นเดียวกับที่เคยสนทนากับมัลลเทศก์ อาจมีการให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกัน ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความสับสน และก่อให้เกิดความไม่เชื่อมั่นในตัวมัลลเทศก์ กรณีที่สอง เป็นกรณีที่นักท่องเที่ยวต่างชาติได้จองหรือซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวไว้ ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวต่างชาติได้เข้ามาสนทนากับพระสงฆ์ในเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ และให้พระสงฆ์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวว่าควรไปที่ไหน ซึ่งพระสงฆ์ก็ได้อธิบายไปตามที่ทราบ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติบางรายเมื่อได้สนทนากับพระสงฆ์แล้ว ได้เปลี่ยนใจยกเลิกการจองหรือซื้อโปรแกรมท่องเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยว เนื่องจากต้องการไปเที่ยวยังสถานที่ที่พระสงฆ์ได้อธิบายแนะนำไป ซึ่งในกรณีนี้ทำให้มัลลเทศก์และบริษัทนำเที่ยวสูญเสียรายได้ จึงไม่พอใจการกระทำของพระสงฆ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้สมาชิกชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง จัดประชุมหารือให้นั้นพูดคุยกับนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเด็นทางพระพุทธศาสนา เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจกระทบต่อผู้อื่น กรณีที่สาม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากคนขับรถรับจ้างสามล้อเครื่อง ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ทำการตกลงให้ค่าจ้างในการนำเที่ยวรอบเมืองเชียงใหม่ โดยเมื่อคนขับรถรับจ้างสามล้อเครื่องได้นำนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเที่ยวในวัดเจดีย์หลวง เมื่อนักท่องเที่ยวต่างชาติได้มาสนทนากับพระสงฆ์ ทำให้ต้องการที่จะสนทนากับพระสงฆ์เป็นเวลานาน จึงยกเลิกโปรแกรมท่องเที่ยวที่ตกลงไว้กับคนขับรถรับจ้างสามล้อเครื่อง เป็นเหตุทำให้คนขับรถรับจ้างสามล้อเครื่อง ไม่พอใจนักท่องเที่ยวต่างชาติ และพระสงฆ์ เนื่องจากเห็นว่าพระสงฆ์พยายามดึงนักท่องเที่ยวไว้ แต่เมื่อพระสงฆ์ได้ให้คำอธิบาย คนขับรถรับจ้างสามล้อเครื่องได้ค่าพระสงฆ์ว่า “มึงไม่ต้องเถียงกู” ซึ่งเคยเกิดกรณีที่คนขับรถรับจ้างสามล้อเครื่องนำเงินที่นักท่องเที่ยวจ่ายให้ขว้างใส่นักท่องเที่ยว แล้วขับรถหนีไป

จะเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรม Monk Chat เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวงเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องมาจากการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเด็นที่หลากหลายนอกเหนือจากเรื่องในพุทธศาสนา ด้วยเหตุที่ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ไม่มีแบบแผน และไม่เคร่งครัด

กับสมาชิก จึงทำให้สมาชิก Monk Chat แต่ละรูป มีแนวทางการดำเนินกิจกรรม Monk Chat ที่แตกต่างกันไป ซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้การดำเนินกิจกรรม Monk Chat ของชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง ประสบปัญหามากกว่าชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกชมรม Monk Chat นั้น จะเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat

4.2.7 สิ่งที่ควรพัฒนาและปรับปรุงในกิจกรรม Monk Chat

การปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ทำให้พระสงฆ์ได้พบสิ่งที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงในกิจกรรม Monk Chat โดยพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก เห็นว่า ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก ควรมีการพัฒนาหรือปรับปรุงในด้านบุคลากรและด้านสถานที่ ดังนี้ ด้านบุคลากร ควรมีการฝึกอบรมทางพุทธศาสนาให้แก่สมาชิกมากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านพระพุทธศาสนาให้แก่พระสงฆ์ เนื่องจากพระสงฆ์บางรูปยังไม่สามารถตอบคำถามนักท่องเที่ยวต่างชาติได้อย่างชัดเจน และควรมีการพัฒนาทักษะด้านภาษา เนื่องจากพระสงฆ์บางรูปไม่คล่องภาษาอังกฤษ จึงส่งผลให้ตอบคำถามของนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่ได้ ส่วนด้านสถานที่ ควรมีการขยายพื้นที่จัดกิจกรรม Monk Chat เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาร่วมกิจกรรม Monk Chat มากขึ้น จึงทำให้สถานที่ของชมรมในปัจจุบันเริ่มคับแคบ และไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในขณะที่พระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง เห็นว่า สิ่งที่ชมรม Monk Chat ควรพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ด้านงบประมาณสนับสนุน เนื่องจากในปัจจุบันด้วยเหตุที่ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง มีงบประมาณไม่เพียงพอ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เป็นการพัฒนาหรือปรับปรุงกิจกรรม Monk Chat ของชมรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ซึ่งหากมีงบประมาณที่เพียงพอ จะส่งผลให้ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการพัฒนาชมรมได้ เช่น การประชาสัมพันธ์ชมรมโดยการสร้างเว็บไซต์ แนะนำชมรมให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไป และการพัฒนาบุคลากร โดยการเพิ่มเติมความรู้ทางพุทธศาสนาและภาษาอังกฤษให้แก่สมาชิก นอกจากนี้ สมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ยังเห็นว่า ควรปรับปรุงสถานที่ในการจัดกิจกรรม Monk Chat ให้มีความเหมาะสมและเป็นสัดส่วนยิ่งขึ้น เนื่องจากสถานที่ในปัจจุบันของชมรม Monk Chat ตั้งอยู่กลางแจ้ง ทำให้ในช่วงที่สภาพอากาศไม่ดี เช่น ฝนตก จะส่งผลให้สมาชิกปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ได้ลำบาก

จะเห็นว่า สิ่งที่ชมรม Monk Chat ควรพัฒนาและปรับปรุงในมุมมองของพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวงนั้น จะมีความแตกต่างกัน ด้วยเหตุที่

ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอกนั้น มีความพร้อมในปัจจัยพื้นฐานด้านต่าง ๆ สำหรับปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat แล้ว จึงทำให้สมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก มุ่งเน้นความต้องการไปที่การพัฒนาตัวบุคคล โดยเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ให้แก่พระสงฆ์ ในขณะที่สมาชิก Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ยังมีความขาดแคลนด้านปัจจัยพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat จึงทำให้มุ่งเน้นความต้องการไปที่งบประมาณสนับสนุน เพราะจะทำให้ชมรม Monk Chat สามารถดำเนินการต่าง ๆ อันเป็นการพัฒนากิจกรรม Monk Chat ให้ดีขึ้น รวมถึงพัฒนาพระสงฆ์ให้มีการแสดงบทบาทในกิจกรรม Monk Chat ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.3 ลักษณะบทบาทที่พึงกระทำของพระสงฆ์

จากการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า กิจกรรม Monk Chat ก่อให้เกิดลักษณะบทบาทของพระสงฆ์ที่ต้องไปสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะบทบาทหนึ่งของพระสงฆ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat กับบทบาทของพระสงฆ์ในอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่าบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat มีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากบทบาทของพระสงฆ์ในอดีต โดยพระราชวรานู (2527 : 209) ได้กล่าวถึง บทบาทของวัดและพระสงฆ์ในอดีตว่า “วัดเป็นทุกอย่างของสังคม เป็นศูนย์กลางที่รวมจิตใจของประชาชน ส่วนพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของวัดในบทบาทเหล่านี้ จึงกลายเป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชน เป็นศูนย์รวมแห่งความเคารพเชื่อถือนและการร่วมมือ ” ในขณะที่บทบาทของพระสงฆ์ที่ปรากฏในปัจจุบัน คณินันต์ จันทบุตร (2530 : 52-56) พบว่าเป็นบทบาทที่ครอบคลุมงานใน 3 ด้าน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาคุณภาพของพลเมือง เป็นบทบาทของพระสงฆ์ในการบรรพชาอุปสมบทแก่คนในสังคม การเผยแผ่หลักธรรมคำสอนแก่คนในสังคม และการให้การศึกษาที่มีการสอดแทรกธรรมะให้แก่เด็กและประชาชน
2. ด้านการสงเคราะห์ประชาชน เป็นบทบาทของพระสงฆ์ในการให้บริการด้านพิธีกรรมแก่คนในสังคม และให้ความช่วยเหลือแก่คนในสังคมที่ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ
3. ด้านการช่วยเหลือทางราชการ เป็นบทบาทของพระสงฆ์ในการชักชวนประชาชนมาให้ความร่วมมือกับรัฐในด้านต่าง ๆ

จะเห็นว่า บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อสังคมในอดีตและปัจจุบันนั้น จะเป็นไปในลักษณะที่พระสงฆ์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคนในสังคมในด้านหนึ่งด้านใด ไม่ว่าจะเป็นศูนย์รวมจิตใจ

ของคนในสังคม หรือการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนในสังคม ในขณะที่บทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat เป็นลักษณะที่พระสงฆ์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคนต่างสังคม ซึ่งได้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ด้วยเหตุนี้บทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat จึงเป็นลักษณะบทบาทใหม่ของพระสงฆ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ซึ่งบทบาทที่พระสงฆ์แสดงออกมานั้น ส่วนหนึ่งจะมาจากบทบาทที่สังคมกำหนดให้แก่สถานภาพความเป็นพระสงฆ์ ดังที่ Allport (1964 : 184) ได้จำแนกบทบาทที่สัมพันธ์กับสังคม และลักษณะของบุคคลออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role-Expectations) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดให้แก่บุคคลในสังคมที่ดำรงตำแหน่งหรือสถานภาพต่าง ๆ ซึ่งเป็นบทบาทที่คนส่วนใหญ่ในสังคมคาดหวังให้สมาชิกของสังคมได้แสดงออก
2. บทบาทที่อยู่ในความคิด (Role-Conception) เป็นบทบาทที่บุคคลแต่ละคนคาดหวังว่าตนเองควรมีบทบาทอย่างไร จึงได้กำหนดบทบาทในรูปแบบของตนเอง ซึ่งบทบาทที่ตนเองกำหนดขึ้นนั้น อาจจะมีลักษณะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่สังคมคาดหวังก็ได้
3. บทบาทที่ยอมรับ (Role-Acceptance) เป็นบทบาทที่บุคคลเลือกจะยอมรับหรือปฏิเสธลักษณะบทบาทที่ตนเองชอบหรือไม่ชอบจากบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือบทบาทที่อยู่ในความคิด
4. บทบาทที่แสดงออก (Role-Performance) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้แสดงออกซึ่งมีลักษณะที่หลากหลาย เนื่องจากความแตกต่างในแต่ละบุคคล เช่น ความคิด การยอมรับ อุปนิสัย บุคลิกภาพ ฯลฯ

ลักษณะบทบาทที่พระสงฆ์แสดงออกมานั้น มักจะมีบทบาทที่สังคมคาดหวังเป็นแนวทางในการแสดงออก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 20-21) ได้ระบุถึงบทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทย ซึ่งเป็นบทบาทที่สังคมปัจจุบันคาดหวังจากพระสงฆ์ ว่า

1. พระสงฆ์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องศีลธรรมและความประพฤติดีงาม เพื่อเรียกความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชนในท้องถิ่น
2. พระสงฆ์ควรเป็นนักเทศน์ที่ดี เพื่อสามารถดึงดูดจิตใจของประชาชนให้ปฏิบัติตามหลักคำสอนได้อย่างถูกต้อง
3. พระสงฆ์ควรพัฒนาตนเองในด้านความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมะ เพื่อรู้เท่าทันต่อกระแสโลกอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมในปัจจุบัน
4. พระสงฆ์ควรเอาใจใส่ในการพัฒนาจิตใจของประชาชนมากกว่าที่จะเน้นการพัฒนาวัตถุในวัดหรือมุ่งหารายได้เพียงอย่างเดียว ซึ่งในขณะนี้วัดต่างๆ ได้เดินทางเข้าสู่ระบบวัตถุนิยม หากวัดดำเนินการเช่นนี้เป็นอันตรายเป็นยิ่งต่อการเปลี่ยนความคิดของประชาชนที่จะเน้นทางด้านจิตใจมากกว่าวัตถุ

5. พระสงฆ์ควรเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ในที่นี้มีได้หมายความว่าเงิน หรือวัตถุสิ่งของ แต่หมายถึงด้านคำสอนและหลักธรรมต่างๆ

6. พระสงฆ์ควรดำเนินโครงการต่างๆ เช่นเดียวกับมูลนิธิกลุ่มแสงเทียนซึ่งนำเลื่อมใสอย่างใดก็ตามจะต้องแก้ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการ การขาดปัจจัยและความแตกต่างระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทให้ได้

7. พระสงฆ์ควรมีบทบาทในการศึกษาธรรมะให้ถึงแก่น แล้วนำสิ่งที่ศึกษามายำทอดให้กับประชาชน ทำให้คนไม่ดึกกลับเป็นคนดีและมีความรับผิดชอบได้

8. ควรกำหนดให้มีตำแหน่งด้านความรู้และควรแสวงหาพระสงฆ์ที่มีความรู้มาเป็นตัวอย่าง เพื่อให้พระสงฆ์ตื่นตัวในการศึกษาหรือมองเห็นความสำคัญในการศึกษา จึงจะนำธรรมะมาเผยแผ่ได้

9. พระสงฆ์ต้องมีความรู้สมภูมิสามารถรอบรู้ต่อการพัฒนาทั้งจิตใจ และรูปแบบการบริหาร มีความรู้ด้านกฎหมาย กฎระเบียบของสงฆ์ ต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาและผลิตบุคลากรของศาสนาให้มีความเป็นผู้นำ

10. พระสงฆ์ควรมีบทบาทในการสั่งสอนเยาวชนด้านศีลธรรมในโรงเรียนต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน

11. พระสงฆ์ที่ปฏิบัติชอบ สมควรที่จะไปให้การอบรมแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำต่างๆ ทั้งด้านปฏิบัติและปฏิบัติ

12. พระสงฆ์ควรมีการรวมตัวหรือทำงานเป็นทีมและทำงานเชิงรุก ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากเจ้าอาวาสและรัฐบาลในเรื่องงบประมาณ

จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวงวรวิหาร พบว่า บทบาทที่พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้กระทำต่อสังคม ได้แก่ การสอนหนังสือแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งจะเป็นการสอนศีลธรรม และจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียน การสอนหนังสือแก่สามเณร การอบรมศีลธรรมแก่เยาวชนตามโรงเรียน การอบรมเด็กๆ ในค่ายอบรมคุณธรรม การบรรยายธรรมทางรายการวิทยุ และการเป็นพระธรรมวิทยากรทั่วๆ ไป ซึ่งบทบาทเหล่านี้ของพระสงฆ์มีความสอดคล้องกับบทบาทที่สังคมปัจจุบันคาดหวังจากพระสงฆ์ ในด้านที่พระสงฆ์ควรมีบทบาทในการสั่งสอนเยาวชนด้านศีลธรรมในโรงเรียนต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน

อย่างไรก็ตาม บทบาทของพระสงฆ์ต่อสังคมในปัจจุบัน ควรเป็นบทบาทที่สอดคล้องกับสภาพสังคม ดังที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2545 : 135) กล่าวว่า “พระและวัดนั้นให้บริการสังคมอย่างกว้างขวางในอดีต แต่ในปัจจุบันเมื่อสังคมเปลี่ยนไปบริการที่สังคมต้องการจากพระและวัดก็

เปลี่ยนไปด้วย พระสงฆ์ไทยในขณะนี้อยู่ในระหว่างการปรับบทบาทมาสนองตอบบริการแบบใหม่ ซึ่งสังคมต้องการ ถ้าพระและวัดปรับบทบาทตรงนี้ได้ไม่สำเร็จ พระและวัดก็ให้บริการแก่สังคมได้น้อยลง จนกระทั่งวันหนึ่งใคร ๆ ก็ลืมไปว่าวัดและพระอยู่ในสังคมด้วย” จะเห็นว่า พระสงฆ์มีความจำเป็นที่จะต้องปรับบทบาทที่มีต่อสังคมปัจจุบัน เพราะเป็นสิ่งที่จะทำให้พระสงฆ์ยังคงมีบทบาทอยู่ในสังคมต่อไป ซึ่งกิจกรรม Monk Chat ได้สะท้อนลักษณะการปรับบทบาทของพระสงฆ์ให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน โดยใช้ประโยชน์จากการปรับเปลี่ยนบทบาทของวัดที่กลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวชมวัดเป็นจำนวนมาก มาผสมกับบทบาทของพระสงฆ์ ในด้านการเผยแผ่พุทธศาสนา จนกลายเป็นรูปแบบของกิจกรรม Monk Chat

เนื่องจากลักษณะบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat ถือเป็นบทบาทใหม่ของพระสงฆ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน จึงต้องพิจารณาในด้านความเหมาะสมกับสถานภาพของพระสงฆ์ และด้านความเหมาะสมต่อสังคม โดยพระราชวรมนี(ประยุทธ์ ปยุตโต) (2527 : 277) ได้กล่าวถึง การเริ่มบทบาทใหม่ในสังคมของพระสงฆ์ ว่า “พระสงฆ์ควรตระหนักมันอยู่เสมอในหน้าที่เดิมแท้ของตนตามธรรมวินัย และจากฐานนี้จึงเริ่มบทบาทใหม่ หรือปรับปรุงบทบาทเก่าขึ้นในรูปใหม่ให้เหมาะกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แทนที่จะดึงหรือหวงเหวนหน่วงเหนี่ยวบทบาทเดิมไว้และเท่าที่มองเห็นในปัจจุบัน พระสงฆ์ก็โน้มเอียงไปในทางที่จะทำเช่นนั้น ส่วนการที่จะเริ่มบทบาทใหม่ หรือปรับปรุงบทบาทเก่าขึ้นในรูปใหม่อย่างไรบ้างนั้น ก็รวมอยู่ในหลักการ 3 อย่าง คือ การศึกษา การเผยแผ่ และการสงเคราะห์”

จะเห็นว่า พระสงฆ์สามารถที่จะแสดงบทบาทใหม่ในสังคมได้ โดยควรเป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเผยแผ่ และการสงเคราะห์ ซึ่งจากรูปแบบของกิจกรรม Monk Chat ที่เป็นการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเด็นทางพุทธศาสนา โดยพระสงฆ์มีหน้าที่ในการอธิบายให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวทางพุทธศาสนาแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ บทบาทของพระสงฆ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นการเผยแผ่พุทธศาสนาแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับบทบาทที่พระสงฆ์พึงกระทำต่อสังคมในการเผยแผ่ศาสนา ทั้งนี้ การแสดงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่ศาสนาของพระสงฆ์ มิได้มีเฉพาะในกิจกรรม Monk Chat เท่านั้น แต่ในกิจกรรมอื่น ๆ พระสงฆ์ก็สามารถแสดงบทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนาได้อาทิเช่น การเทศนาธรรมให้ชาวบ้านฟังในวันพระ และการเป็นพระธรรมวิทยากร ฯลฯ แต่ทั้งนี้เนื่องจากพระสงฆ์มีข้อจำกัดทางด้านเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงกิจวัตรประจำวันของพระสงฆ์ พบว่า มีลักษณะดังนี้

กิจวัตรประจำวันของพระสงฆ์

5.00 น. ตื่นนอน

- 5.30 น. ทำวัตรเช้า
- 6.00 น. ออกบิณฑบาตร
- 7.00 น. ทำความสะอาดวัด และห้องส่วนตัว
- 8.00 น. ถวายอาหารเช้า
- 8.30 น. เวลาส่วนตัว โดยทั่วไปมักจะเข้าเรียน, เรียนพุทธศาสนาและปฏิบัติสมาธิ, สอนสามเณร พระสงฆ์และนักเรียนทั่วไป, ประกอบพิธีกรรม อาทิ พิธีอุปสมบท หรือพิธีขึ้นบ้านใหม่, งานบำรุงรักษาต่าง ๆ ของวัด
- 11.30 น. ถวายเพล
- 13.00 น. เวลาส่วนตัว โดยทั่วไปมักจะเข้าเรียน, เรียนพุทธศาสนาและปฏิบัติสมาธิ, สอนสามเณร พระสงฆ์และนักเรียนทั่วไป, ประกอบพิธีกรรม อาทิ พิธีอุปสมบท หรือพิธีขึ้นบ้านใหม่, งานบำรุงรักษาต่าง ๆ ของวัด
- 17.00 น. ทำความสะอาดวัด, กวาดพื้น, ล้างจาน, รดน้ำต้นไม้
- 18.00 น. ทำวัตรเย็น
- 20.00 น. ศึกษาภาษาบาลี, ศึกษาคำสวดมนต์และหลักคำสอนในภาษาบาลี, ทำการบ้าน
- 21.30 น. เข้านอน

จากการพิจารณากิจวัตรประจำวันของพระสงฆ์ซึ่งเป็นพระนักศึกษา พบว่า พระสงฆ์ได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเรียน โดยพระสงฆ์ส่วนใหญ่ต้องมาเรียนยังมหาวิทยาลัยสงฆ์ ในเวลา 13.00-17.00 น. ของวันจันทร์-วันศุกร์ ทำให้พระสงฆ์มีช่วงเวลาที่สามารรถประกอบศาสนกิจ และปฏิบัติกิจกรรมทางสังคม ในช่วงวันพระ วันอาทิตย์และช่วงเช้าของแต่ละวัน ทั้งนี้พระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก จะเข้ามาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ในเวลา 17.00-19.00 น. ของวันจันทร์ พุธ ศุกร์ และพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง จะเข้ามาปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ในช่วงเวลาที่สมาชิกสะดวก โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 12.00-18.30 น. ของวันจันทร์-เสาร์ จะเห็นได้ว่ากิจกรรม Monk Chat เป็นกิจกรรมที่พระสงฆ์ปฏิบัติได้บ่อยครั้งกว่ากิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ กิจกรรม Monk chat จึงเป็นการเปิดช่องทางให้พระสงฆ์ได้มีโอกาสแสดงบทบาทในการเผยแผ่พุทธศาสนาอันเป็นบทบาทหลักของพระสงฆ์

นอกจากกิจกรรม Monk Chat จะทำให้พระสงฆ์ได้มีโอกาสแสดงบทบาทในการเผยแผ่พุทธศาสนาแล้วนั้น ลักษณะการเผยแผ่พุทธศาสนาของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat ยังเป็นการเผยแผ่พุทธศาสนาในรูปแบบใหม่ ที่มีใช้การเทศนาสั่งสอนธรรมในวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนา แต่เป็นการสนทนาพูดคุยในประเด็นทางพุทธศาสนาในเชิงถาม ตอบ โดยอาจสอดแทรกเรื่องราวทั่วไป ซึ่งกลุ่มคนที่มาสนทนามีใช้คนในสังคม แต่เป็นนักท่องเที่ยวดังต่างชาติดังนี้เป็นคน

ที่มาจากต่างสังคม ทำให้พระสงฆ์มีบทบาทในการเผยแผ่ศาสนาแก่คนต่างสังคม ทั้งที่บทบาทของพระสงฆ์ในอดีตนั้น จะมุ่งตอบสนองความต้องการของคนในสังคมเป็นหลัก ซึ่งถึงแม้ว่าบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ แต่ด้วยรูปแบบของกิจกรรม Monk Chat ที่มีลักษณะเป็นการเผยแผ่ศาสนา ทำให้บทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat เป็นบทบาทที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่หลักของพระสงฆ์ที่ต้องอยู่บนพื้นฐานการเผยแผ่ศาสนา ส่งผลให้การแสดงบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat เป็นลักษณะบทบาทที่พระสงฆ์พึงกระทำต่อสังคม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved